

SORAINEN

**Darba un atpūtas
laika uzskaites
problēmjauditājumi
– atsevišķi
aspekti**

Andis Burkevics

Zvērināts advokāts, Sorainen darba tiesību
prakses grupas vadītājs

Rīga, 2022. gada 3. novembris

Kādā formā jāveic darba laika uzskaitē?

- «*Darba devējam ir pienākums precīzi uzskaitīt katra darbinieka nostrādātās stundas kopumā, kā arī atsevišķi virsstundas, darbu nakts laikā, nedēļas atpūtas laikā un svētku dienās nostrādātās stundas, kā arī dīkstāves laiku.*» (Darba likuma (DL) 137. panta pirmā daļa)
- Darba laika uzskaites sistēmai jābūt «*objektīvai, uzticamai un pieejamai*» (EST sprieduma lietā C-55/18 60.punkts)

Kādā formā jāveic darba laika uzskaitē? II

- Tātad – jāuzskaita vismaz tas, kas minēts likumā
- Praksē uzskaita arī darbnespējas laiku, atvaļinājuma dienas u.c., jo tas nepieciešams samaksas aprēķināšanai
- Jābūt dokumentētam, kuras personas veic darba laika uzskaiti
- Var veikt gan papīra formā, gan elektroniski
- Uzskaites dokumentiem jāatbilst Dokumentu juridiskā spēka likuma 4. panta prasībām

Kādā formā jāveic darba laika uzskaitē? III

- *«Civillietu departaments piekrīt secinājumam, ka dokumenti neatbilst [...] likuma prasībām. Taču jāņem vērā, ka iesniegtās tabeles un saraksti ir izdrukātas no elektroniskās sistēmas, tāpēc tās var tikt parakstītas tikai pēc izdrukāšanas.»*

(LR AT Senāta Civillietu departamenta 26.11.2014. spriedums lietā Nr. SKC-2869/2014)

Kā darba
devējam sekot
līdzī, kad un
vai darbinieks
strādā?

- Pienākums vienoties par virsstundu darba veikšanu (DL 136.panta otrā daļa) sargā gan darba devēju, gan darbinieku
- Ja darbinieks virsstundas strādājis bez darba devēja ziņas un darba devējs tās nav akceptējis, par tām nav jāmaksā (LR AT Civillietu departamenta 28.03.2014. spriedums lietā Nr. SKC-1609/2014).
- Ja par virsstundām nemaksā, vai tās arī nav jāuzskaita?

Kā darba devējam sekot līdzī, kad un vai darbinieks strādā? II

- Tomēr, ja darba devējs zina, ka darbinieks strādā par daudz, to nedrīkst pieļaut: *«Līdz ar to [...] ceļazīmes bija pakļautas kontrolei un darba devējai bija ne tikai iespēja, bet arī pienākums sekot prasītāja nostrādātajam darba laikam (darba stundām) un, konstatējot prasītāja nostrādāto darba stundu skaitu virs darba līgumā noteiktā, to nepieļaut.»* (LR AT Senāta Civillietu departamenta 26.06.2014. spriedums lietā Nr. SKC-1798/2014)

Darba laika uzskaite, kad darbinieks strādā klātienē un kad citur

- Abos gadījumos darba laiku tāpat uzskaita darba devējs
- Vai un kad darbinieks var tikt lūgts pats veikt darba laika uzskaiti vai vismaz sniegt ziņas darba devējam, lai tas varētu veikt uzskaiti?
- Dažādu tehnisku palīglīdzekļu izmantošana
- *«Tā kā prasītājs bija ārpus darba devējas kontroles, viņam jāpierāda darba līgumā paredzētā darba izpilde.»*
(LR AT Senāta Civillietu departamenta 04.03.2014. spriedums lietā Nr. SKC-1106/2014)

Jautājums:

- Pienākums ierasties 15 minūtes pirms darba laika sākuma, lai uzvilktu darba apģērbu, attaisītu logus, ieslēgtu datoru, veiktu pārbaudi uz alkometru, ielietu degvielu autobusam pirms reisa - tas ir vai nav darba laiks?

Kāpēc vēl svarīgi
precīzi uzskaitīt
nostrādāto laiku:

- «*Pieteicēja kasācijas sūdzībā norāda uz Darba likuma 137.pantā paredzēto darba devēja pienākumu precīzi uzskaitīt darbinieka nostrādātās stundas [..]. Pieteicēja uzskata, ka gadījumā, ja darbinieks nav vērsies pret darba devēju ar prasību izmaksāt neaprēķināto darba samaksas daļu, Valsts ieņēmumu dienestam nav tiesību, pamatojoties uz iepriekšējā punktā minētajām tiesību normām, papildus aprēķināt nodokļu maksājumus un soda naudu. [..]. Tas, ka nav bijis ierosināts darba strīds starp pieteicēju un darbiniekiem par darba samaksas apmēru, nav šķērslis Valsts ieņēmumu dienestam veikt kontroli pār iedzīvotāju ienākuma nodokļa un obligāto iemaksu aprēķināšanas un maksāšanas pareizību, kā arī noteikt sankcijas par attiecīgu nodokļu likumu pārkāpumiem.» (LR AT Senāta Administratīvo lietu departamenta 04.11.2020. spriedums lietā Nr. SKA-64/2020)*

Estonia

Lithuania

Latvia

Belarus

Andis Burkevics

andis.burkevics@sorainen.com

29495674

SORAINEN

sorainen.com